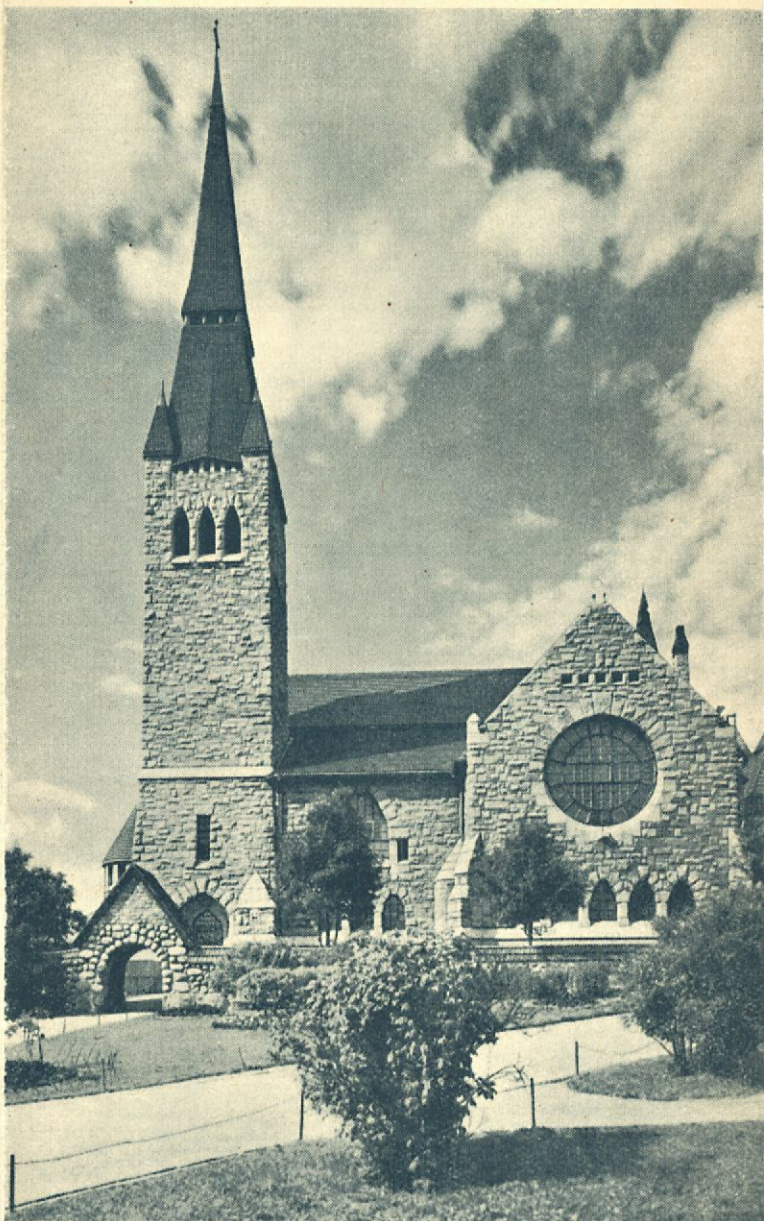

SUOMI

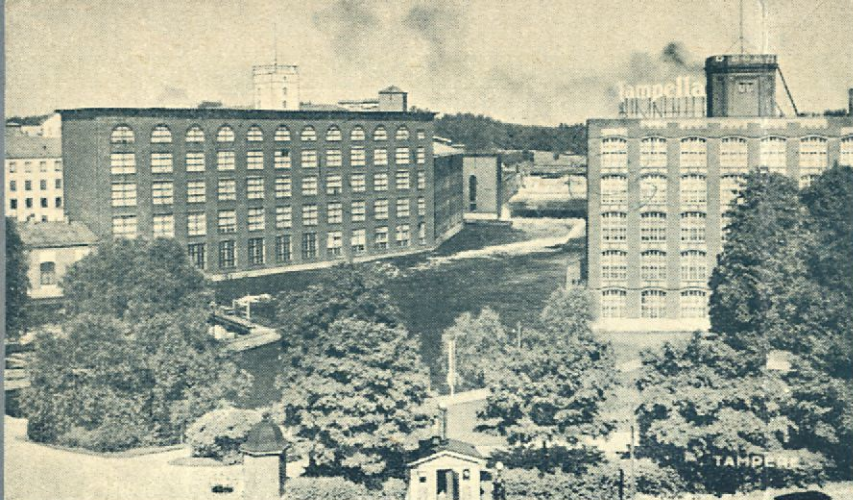

Tampereen tuomiokirkko

(H. Iffland)

Tampere ympäristöineen

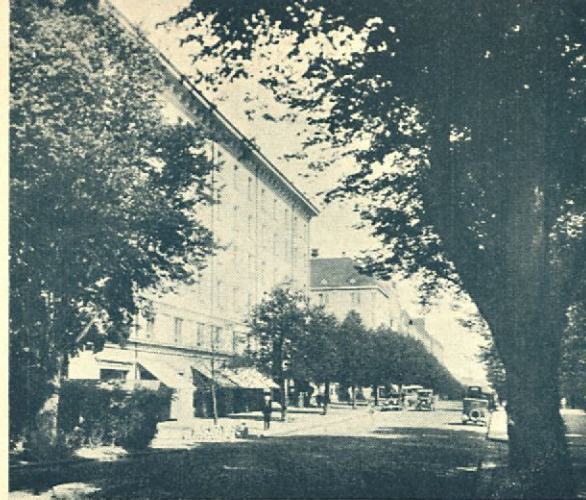
Tampereen tehdaslaitoksia (Näköala Tammer-Hotellista)

(N. Rasmussen)

Hämeensilta, kaupungintalo, teatteri ja kirjastotalo

(N. Rasmussen)

Katukuva Tampereelta (Hämeenkatu)

(A. Laurent)

Osa Pyynikin kylpyranta Tampereella

(N. Rasmussen)

Matkailija, joka haluaa nähdä Suomen „sydäntä“, luonnonnähtävyyksien ohella maan taloudellisen elämän valtimon sykin-tää, sen vauraita viljelyksiä ja elinvoimaista teollisuutta, suuntaa kulkunsa Hämeeseen ja sen keskukseen *Tampereelle*, jonne Hel-singistä on 3½ ja Turusta 4 tunnin junamatka.

Tampereen kaupungin perusti Ruotsi-Suomen kuningas Kustaa III v. 1779 *Tammerkosken* rannalle. Kaupungin kehitys alkoi varsinaisesti vuodesta 1820, jolloin sai alkunsa Finlay-sonin puuvillatehdas, josta on kehittynyt Suomen suurin yhte-näinen teollisuuslaitos (2,500 työntekijää). Kaupungin väki-luku on yli 61,000 henkeä. Tampere, „Suomen Manchester“, on maan tyypillisin teollisuuskaupunki, jonne on pääosaltaan keskittynyt Suomen kutomateollisuus sekä kenkä-, nahka-, kumi- ja veturiteollisuudet. Kaupungissa on yhteensä 250 suurempaa ja pienempää teollisuuslaitosta, jotka antavat työtä 17,000 hen-gelle ja joiden tuotantoarvo on 1,100 milj. mk vuodessa.

Tampere on rakennettu kosken molemmille puolille, aavan *Näsijärven* ja idyllisen *Pyhäjärven* väliselle kannakselle. Sen länsireunalla kohoaa ihanuudestaan kuulu *Pyynikin* harju, jonka jyrkät rinteet kasvavat satavuotista hongikkoa ja jonka 30 met-rin korkuisesta näkötorresta avautuvat kauniit näköalat kaikille ilmansuunnille. Pyynikin etelärinteellä on laaja kansanpuisto kylpyrantoineen.

Maisema Tampereen seudulta

(W. West)

Kaukajärvi, 12 km Tampereelta

(H. Iffland)

melle ominaisesta harmaasta graniitista rakennettuine 65 metrin korkuisine torneineen ja muotoineen on se uudenaikaisen romant-tiskansallisen tyylin merkittävin luoma. Kirkon maalaukset ansaitsevat erikoista huomiota, varsinkin alttaritaulu („Ylösnou-semus“, M. Enckell) on impressionistisen valomaa-lauksen mer-kittävin saavutus Suomen maalaustaiteessa. Muutamia vuosia sitten perustetun Taidemuseon kokoelmat ovat myöskin katsomi-sen arvoiset.

Tampere on Suomen suuremmista kaupungeista nuorin eikä sen vuoksi voi tarjota vanhoja historiallisia muistoja. Mutta sitä enemmän se voi näyttää nuorta, elinvoimaista ryhteliäisyyttä ja määräperäistä kehitystä sekä taloudellisia arvoja luovaa teol-lista toimintaa, josta viimeisimpänä osoituksena on parhaillaan (v. 1933) rakenteilla oleva lentokonetehtas lentokenttineen. Kaupunki on siisti ja sen hotellit kykenevät eri asteissa tyydyttämään matkailijain viihtyisyysvaatimukset.

Tampereen ympäristössä avautuu matkailijain eteen kappale kauneinta Suomea. Tuuheat metsät, vehmaat järvimaisemat ja hyvin hoidetut viljelykset tarjoavat alati vaihtelevia näköaloja.

Erinomaisen virkistävää on laivamatka Näsijärveä pitkin *Ruovedelle* ja *Virroille*. Keskikesän päivinä ei voi ajatella viih-tyisämpää elämystä. Alkumatkan aavat vedet vaihtuvat Muro-leen kanavalta (2 t.) lähtien silmiä hiveleviksi näyiksi. Salmi

Ikaalisten hiekkarantoja, 60 km Tampereelta

salmen, saari saaren jälkeen liukuu ohitse ja siellä täällä vilah-tavat lahdenpoukamista kylät ja talot viljelyksineen. Näiden vesien rannoilla sai Runeberg aiheen runoonsa „Heinäkuun vii-des päivä“. Ruoveden kirkonkylässä, ikivanhojen koivujen var-jostamassa Ritonien kirkonkylässä kuunteli hän Väinö Rönkä Stoolin tarinoita vv. 1808—09 sodasta. Kartanon lähellä on Rune-bergin lähde, jonka äärellä runoilija katseli pilvien vaihtuvia varjoja ja Ruovedeltä alkavat hänen ylistämänsä „Virtain järvet ihanat“. Matka Virroille kestää 8½ tuntia, mutta laivassa on ravintola ja hyttiäisiä, joissa matkailijat voivat yöpyäkin, jos tahtovat palata seuraavana aamuna takaisin Tampereelle. Virroilta voi myös jatkaa matkaa autolla lähimmälle rautatiease-malle (Haapamäki 40 km) ja sieltä rautateitse Jyväskylään (n. 1½ t.) tai Vaasaan (4 t.).

Tampereelta 15 km länteen on *Nokian* kauppala (6,000 as.) *Emäkosken* rannalla olevine suurine kumi- ja paperitehtaineen. Kauppalan reunalla olevalta *Kullanvuorelta* avautuvat suuren-moiset näköalat ympäristöön. Nokian seutu on muinaisen pirk-kalaisvallan keskus ja Nokian kartanon lähellä on Nuijasodan (v. 1596) aikaisen taistelun muistomerkki. Kartanon puistossa oleva ikivanha riimukirjoituskivi, „Nokian kivi“, on tutkijain keskuudessa herättänyt suurta mielenkiintoa.

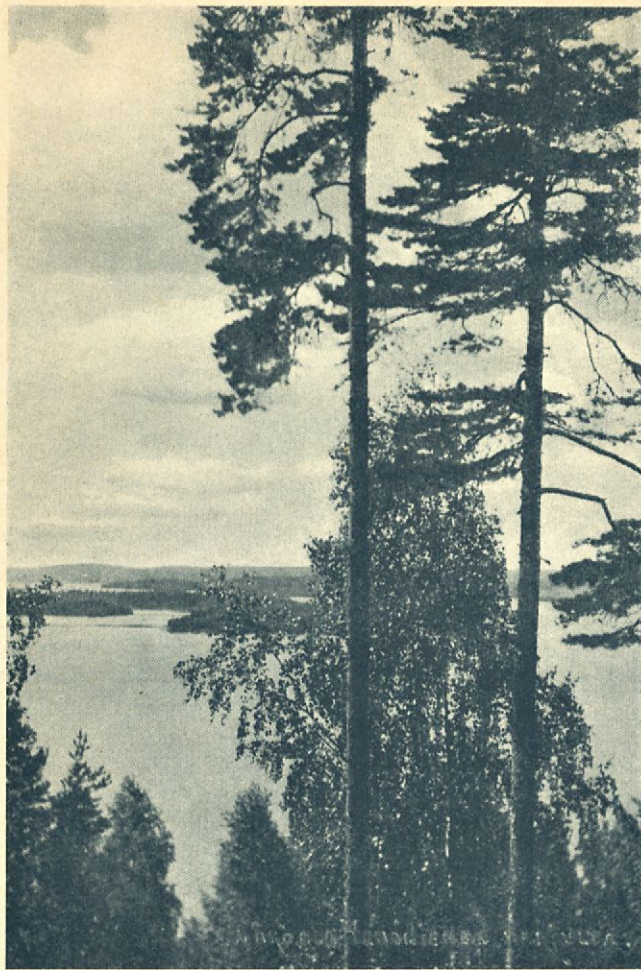
Suosittelava on myös matka autobussilla *Hämeenkyröön*,

Lepohetki Vehoniemen harjulla
25 km Tampereelta

(H. Iffland)

Näköala Vehoniemellä

(A. Laurent)

Kyröskoskelle (suuri paperitehdas) ja edelleen *Ikaalisten* pieneen varjoisaan kauppalaan *Kyrösjärven* rannalla (60 km Tampereelta). Kauppala kylpylaitoksineen on viihtyisä ja halpa olinpaikka niille, jotka haluavat lomansa viettää maalaiselämän rauhassa, veden, ilman ja päivänpaisteen parissa.

Ja paras viimeisenä. Lumoavampaa ja Suomen luontoa kuvaavampaa matkareittiä ei ole kuin maantie *Tampereelta Kangasalan* kautta *Hämeenlinnaan*. Tampereelta 3 km on tien vierellä *Messukylän* vanha 1400-luvulla rakennettu kirkko, sitten kaunis *Kaukajärvi* ja 14 km kuljettua aukenee Kangasalan viljelyslakeus, jonka takaa siintää *Roine* ja sen rannalla kuningatar Kaarina Maununtyttären sukutila, *Liuksialan* kartano, nykyisin

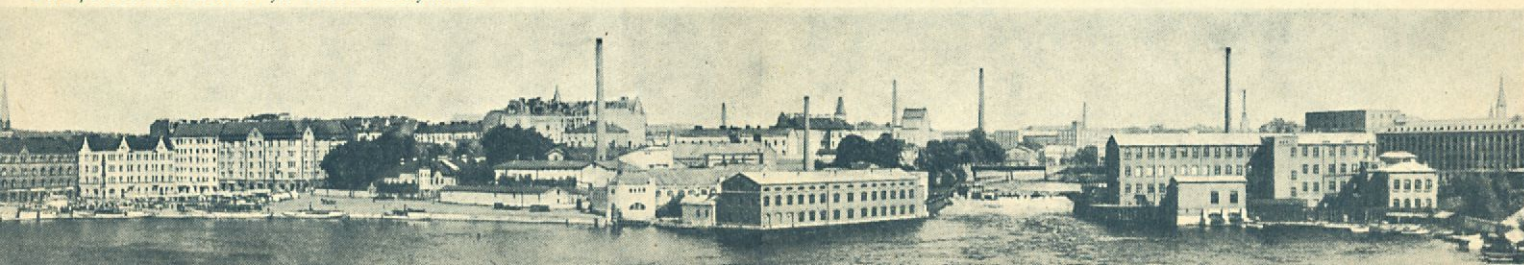
Nokian virran alajuoksu (talvikuvaa), 15 km Tampereelta (Paul F. Lehtioksa)

Meurman-suvun hallussa. Kartanossa on ainoalaatuinen kotiseutumuseo ja sen lähellä hiljan rekonstruoitu Kaarina Maununtyttären kappeli.

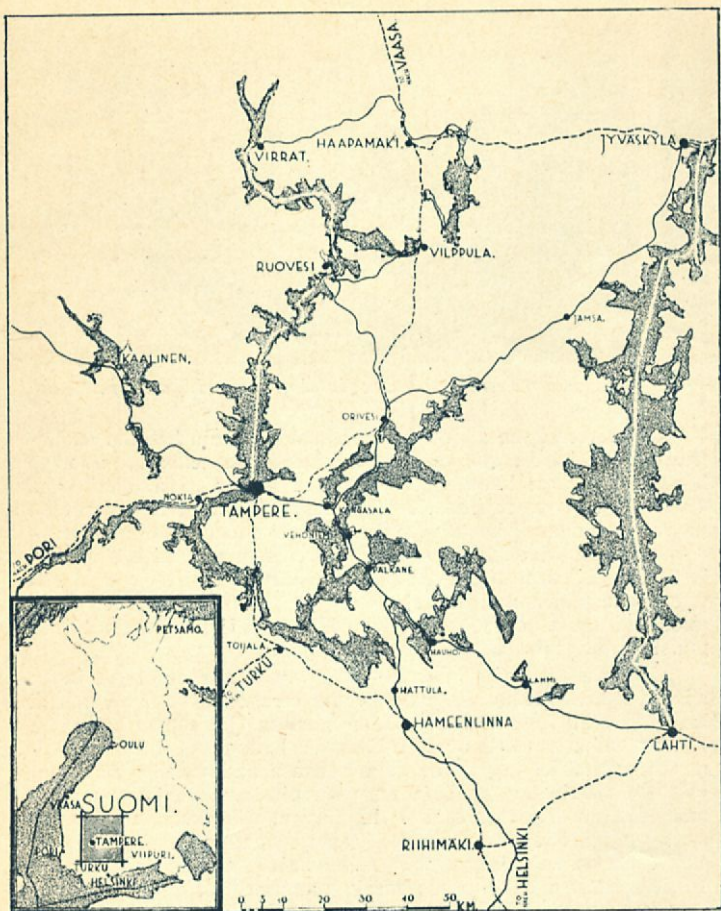
Kangasalan kirkonkylän seutu esittäytyy parhaiten *Kirkko-harjun* näkötorresta, jonka juurelle voi ajaa autolla. Matka jatkuu edelleen laulujen ylistämiä Kangasalan harjanteita Kaivannon kanavalle (25 km), joka yhdistää Längelmäveden (vasemmalla) ja Roineen (oikealla). On tultu *Vehoniemen* harjun matkailukeskukseen, joka näkötorneineen, hotelleineen ja ravintoloineen kykenee tarjoamaan matkailijalle lepoa ja viihtyisyyttä pitemmäksikin ajaksi. Humisevat hongikot, välkkyvät vedet ja niiden takaa siintävät harjanteet luovat tunnelman, jota ei voi kuvailla, se täytyy elää. — Kangasalan maisemat esittäytyvät edukseen myös Suinulan aseman lähellä olevasta *Haralan* harjun tornista, joka tarjoaa katsojalle tenhoavan näköalan: toisella puolella sinisinä hymyävät vedet, toisella metsäinen erämaalakeus.

Vehoniemen harjulta jatkuu matka *Pälkäneen* kirkonkylään, jossa Armfeltin armeija 1713 Kostian virralla taisteli sankarillisesti ylivoimaista vihollista vastaan. Syrjänharjun tornin näköalat vetävät vertoja Kangasalan maisemille. Tunnin automatka vie matkailijan *Hämeenlinnaan* (86 km), jossa on Birger jaarlin rakentama vanha linna. Kaupungin lähellä *Aulangon* luonnonpuisto hotelleineen on Suomen tärkeimpiä matkailukeskuksia. Autolla liikkuvat voivat suunnata matkansa myös Lahteen (137 km) tai Oriveden ja Jämsän kautta Jyväskylään (181 km).

Tampereen alaselä ja kosken alajuoksu

Matkareittejä Tampereelta:

1. Toijala—Helsinki junalla 3 $\frac{1}{2}$ t. Autolla 214 km (linja-auto).
2. Toijala—Turku junalla 4 t. Nokia—Vammala—Lauttakylä—Turku autolla 192 km (linja-auto).
3. Murole—Ruovesi—Virrat laivalla 8 $\frac{1}{2}$ t.
4. Haapamäki—Seinäjoki—Vaasa junalla 9 t. Ikaalinen—Seinäjoki—Vaasa autolla 284 km.
5. Nokia—Mouhijärvi—Pori autolla 127 km (linja-auto).

Linja-autot välittävät säännöllisesti liikennettä lyhyemmillä ja pitemmillä matkoilla kaikkiin suuntiin. Lähempiä tietoja kulkuvuoroista, matkoista y.m. antaa Matkatoimisto Sampo, Kauppatori 1, Tampere.